

Remissvar: Förslag till föreskrifter om anmälan av utländska direktinvesteringar i vissa samhällsviktiga verksamheter.

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Energiföretagens synpunkter

Generella synpunkter

Lag (2023:560) om granskning av utländska direktinvesteringar finns publicerad och träder i kraft den 1 december 2023 men vad som kommer att stå i den förordningen som ger Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) dess föreskrifträtt är för Energiföretagen ovisst. Då förordningen som bemyndigandet bygger på inte finns än kan det därför vara viss information där som förändrar våra ställningstaganden nedan.

De nu aktuella föreskrifterna kommer endast att kunna beslutas om regeringen som planerat ger MSB nödvändiga bemyndiganden med stöd av den kommande lagen om granskning av utländska direktinvesteringar.

Eftersom syftet med nya föreskrifterna är att ange vilka samhällsviktiga verksamheter som ska omfattas av lagen är det endast det som Energiföretagen kommer att ha synpunkter på och då i synnerhet de verksamheter som är kopplade till energisektorn. Övriga samhällsviktiga verksamheter kommer inte närmre beröras. Inte heller kommer ställning tas till huruvida för många eller få verksamheter vägts in i bedömningen.

Tillämpningsområdet (1 kap)

Energiföretagen noterar att många verksamheter berörs och stort antal svenska företag vilket kan utgöra en risk att det blir för omfattande administration för den beslutade myndigheten. En tydlig avgränsning är därför önskvärd och behövlig. I 3 § begränsas föreskrifternas tillämpningsområde till att endast gälla verksamheter med en årlig omsättning om 5 miljoner SEK eller mer (om inget annat anges). Av konsekvensutredningen framgår att utan begränsning hade föreskrifterna träffat ca 1,3 miljoner företag vilket hade kunnat försvårat administrationen av förfarandet mycket. På samma ställe i konsekvensutredningen nämns att om ett undantag görs för företag med färre än fem anställda krymper mängden berörda

företag till lite drygt 100 000 stycken och att dessa då skulle kunna bli berörda av anmälnings och upplysningskraven.

Det framgår inte av konsekvensutredningen varför man i föreskrifterna istället har valt att sätta ett undantag baserat på ett omsättningskrav istället för ett tak med antal anställda.

Gällande eldistribution kan det finnas något enstaka bolag som inte kommer upp i fem anställda men samtliga bör ha en årlig omsättning över 5 miljoner SEK varför det skulle passa just eldistribution bättre att undantaget är formulerat så som det står i föreskriften och inte i konsekvensutredningen.

Samhällsviktiga verksamheter inom försörjning av el, gas, värme och kyla

Att produktion, överföring, distribution, lagring och handel av el ska kvala in som samhällsviktiga verksamheter är för oss en självklarhet. Undantagsbestämmelsen under 1 kap. 3 § bör inte undanta någon av dessa verksamheter.

Gällande 4 kap. 1 § p. 2 i föreslagen föreskrift hänvisas till en av Energimarknadsinspektionen upphävd författning där regionnäten är definierade. Vi anser att det är bättre att använda ellagens (1997:857) definition av regionnät som återfinns i ellagens 1 kap 4 §.

4 kap. 1 § p. 3 bör syfta till att träffa samtliga eldistributionsföretag på lokalnätetsnivå som distribuerar till de i styrelsförordningens¹ prioriterade samhällsviktiga elanvändare. Styrel är inte obligatorisk och för att undvika missförstånd är en bättre formulering att skriva ut prioriteringsklasserna 1–5 direkt i aktuell föreskrift i stället för föreslagen ordning.

I 4 kap. 1 § p. 4 st. 1 hänvisas till stamnätet, det bör vara transmissionsnätet istället då stamnät som legalt begrepp har försvunnit (se definitionen i ellagen 1 kap 4 §). Även begreppet industrimottryck bör ersättas av industriellt mottryck som är det vedertagna uttrycket i branschen.

Värme och kyla

I 4 kap. 5 § hänvisas till förnybarhetsdirektivets definition av fjärrvärme och kyla. En bättre ordning är att hänvisa till de svenska regleringar som finns, dvs 1 § fjärrvärmelagen (2008:263) och 2 § fjärrkylalagen (2022:332). Detta eftersom det är definitioner som redan tillämpas i branschen idag.

Samhällsviktiga verksamheter inom bygg, installation och underhåll

I 6 kapitlet i föreskriften listas verksamheter som behöver specialistkompetens, särskilda maskiner och verktyg. Där framgår av 3 § att anläggning och underhåll av sjökabel kräver denna speciella kompetens och faller in under rekvisitet för att vara samhällsviktigt. Här anser vi att även anläggning och underhåll av luftledning och markkabel skulle behöva nämnas då även den infrastrukturen kräver speciell kompetens och maskiner/verktyg för att underhålla och anlägga.

¹ Förordning (2011:931) om planering för prioritering av samhällsviktiga elanvändare

Synpunkter om konsekvensutredningen

Energiföretagen anser att investeringsklimatet i förhållande till den omvärldsutveckling och stora osäkerhet som råder i vissa konkreta fall måste stå tillbaka till förmån för intresset av att skydda vissa verksamheter.

Det kommande systemet för granskning av utländska direktinvesteringar bör dock skapa förutsättningar för att anmälningsprocessen hanteras likvärdigt och transparent samt att processen är enkel för den enskilde investeraren och berörda företag. Ansvariga myndigheters förmåga att hantera och godkänna oproblematiska investeringar är viktig att slå vakt om. Så väl som tydliga bedömningskriterier av oacceptabla säkerhetsrisker som skall hindras för att skydda vissa verksamheter.

Föreslaget till föreskrifter omfattar ett stort antal investeringar, det vill säga svenskar eller investerare från andra EU-länder kommer behöva anmäla förvärv. Vi ser att det kan innebära betydande administrativa kostnader för företag och granskande myndighet. Risken finns även för att detta skulle kunna ha en negativ inverkan på investeringar och utbyggnadstakten av pågående klimatomställning i samhället och i svenska verksamheter. I konsekvensutredningen framförs det att det inte går att göra en mer detaljerad analys av kostnaderna för berörda företag. Påverkan på konkurrensutsättningen gentemot andra EU-länder bör dock slås vakt om på ett tydligt sätt i den förordning som ännu inte finns på plats.

Stockholm som ovan

Åsa Pettersson
Vd Energiföretagen Sverige